

УДК 658.282

Доненко І.В.¹, Іваненко Д.С.²

¹ канд. техн. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БАД-110м НУ «Запорізька політехніка»

ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ПРАЦІВНИКІВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ НА ВИКОНАННЯ БУДІВЕЛЬНО-МОНТАЖНИХ РОБІТ

Актуальність проблеми. Нещасні випадки часто надовго припиняють виконання будівельних робіт, створюючи не тільки знервовану обстановку в колективі, але й приносячи істотні фінансові втрати.

Досвід найбільших світових будівельних компаній свідчить про те, що охорону праці вищі керівники вважають одним з головних пріоритетів. Так, з десятків показників діяльності будівельного підприємства охорону праці та здоров'я своїх працівників вони ставлять на друге місце, відразу після кваліфікації та компетентності персоналу.

Мета досліджень. Науковий аналіз впливу психологічного стану працівника з точки зору можливості виникнення появи небезпечних факторів. Аналіз причин і розробка заходів їх усунення, обмеження наслідків.

Виклад основного матеріалу. Психологічний стан людини істотно впливає на безпеку, продуктивність і якість праці. В трудовій діяльності їх можна поділити на:

- Тривалі – визначають ставлення людини до виконуваної ним роботи і його загальний настрій, це задоволеність виконуваною роботою, зацікавленість у праці, атмосфера в колективі;
- Тимчасові – виникають через різні порушення в виробничому процесі, неполадок, конфліктних ситуацій;
- Періодичні – настрій на активну діяльність або, навпаки, знижена готовність працювати, втома, перенапруження, нудьга.

Важливою складовою є психологічний стан працівника, котрий часто заважає йому адекватно ставитися до обов'язків. Основні причини:

- Звичка працювати з порушеннями, могла бути надбана досвідом;
- Переоцінка власних вмінь, призводить до нехтування правилами, бо «великий досвід» начебто допомагає уникнути нещасних випадків;
- Схильність до ризику – психологічна структура деяких людей;
- Стресові стани змушують навмисне робити ризиковані дії, які, як він вважає, допоможуть зняти стрес. В такі моменти в більшій мірі рухають емоції, а не розум. Можна віднести конфлікти під час праці;
- Економія часу, сил – прагнення швидше, з меншими зусиллями виконати доручену роботу шляхом ігнорування правил безпеки;
- Втома та переробки посідають значне місце серед причин.

Через втому працівник втрачає увагу та концентрацію. Крім цього, він мимоволі намагається швидше закінчити доручену роботу, а якщо до цього додати звичку працювати з порушеннями, то в результаті можна отримати плачевні наслідки. Сприяють надмірному стомленню також неправильно організовані умови праці. Це може бути недостатньо освітленості, підвищений рівень шуму на будівництві, високий рівень відповідальності та інші фактори.

Найвищий рівень травматизму у молодих працівників має місце в перший рік роботи. Це пов'язано з професійною недосвідченістю, недоліком знань, невмінням діагностувати порушення і небезпечну ситуацію, знаходити правильні рішення, відсутністю вироблених до автоматизму навичок і дій в небезпечній ситуації. В молодому віці люди схильні до недооцінки безпеки, підвищеному ризику, необдуманих вчинків.

За аналітичними даними Державної служби України з питань охорони праці, серед усіх причин нещасних випадків – 26% посідають саме психофізичні, природні, соціальні та екологічні причини (Рис.1).

На рис. 1 зображені данні за 6 місяців 2020 року. Потрібно зауважити, що охорона праці – це не стільки реакція на випадок, що трапився, скільки профілактика нещасних випадків. Для цього необхідна активна участь працівників та керівного персоналу, а також налагоджена система реакцій на скарги та зауваження робітників будівельного майданчика.

Керівник має враховувати психологію при підборі кадрів на виконання робіт. Нижче наведено рекомендації щодо запобігання нещасних випадків на будівництві, що виникають через незадовільний психологічний стан:

- Регулярне виховання, пропаганда, освіта в галузі безпеки у більш цікавому для сприйняття форматі, підкреслення її важливості;
- На посаді керівника повинен бути саме лідер, що володіє психологічними прийомами та знаходить спільну мову з колективом;
- Професійний відбір, регулярні медичні огляди, інструктажі;
- Співбесіди тет-а-тет, пошук індивідуального підходу;

- Навчання, вироблення навичок, прийомів безпечних дій в роботі.

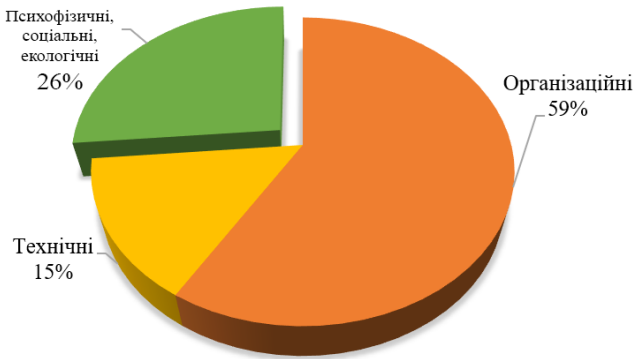

Рисунок 1 – Причини нещасних випадків зі смертельним наслідком на виробництві [3]

Важливо пам'ятати, що крім зовнішнього контролю, інструкцій та керівництва, сам працівник повинен свідомо ставитися до особливостей свого характеру, фізичного стану та обов'язків, бо його робота пов'язана з ризиком для власного життя і життя оточуючих людей. Людина влаштована таким чином, що, постійно перебуваючи поряд із фактором небезпеки, вона з часом перестає помічати витікаючи від нього загрозу.

Завдяки належному ставленню до охорони праці в будівництві можна уникнути більшість аварійних ситуацій та нещасних випадків. Вплив психологічного стану необхідно враховувати не лише при відборі осіб для виконання певних видів трудової діяльності, але й при розробці організаційних заходів щодо підвищення рівня безпеки праці. Ігнорування розглянутої складової може призвести до небажаних наслідків, адже психологічний стан робітників має значний вплив на будівельний процес.